

LEOPOLD ŠMALC:¹

Lenoba je mati vseh pregreh.

I.

vaškem zvoniku je odbila ura osem. Na drugem koncu vasi je šla v precej čedno hišo stara vdova. Prisodili bi ji 60 let. Toda bila je šele 35 let stara. Ko pride v sobo, poseže v kot po vrč z vodo, odgrne na postelji odejo in izlije nekaj vode na 12 letnega dečka, ki se je vzdignil. „Hitro v šolo, France,“ zakliče mati. „Že je ura osem.“

France se počasi vzdigne, poišče v vsakem kotu nekaj šolskih knjig in odide v šolo. Hodil je počasi. Za seboj je čul korake, a ni se ozrl. Za njim je stopal Kobetov Lojze.

„Hej, France, ali si se že napravil v šolo? Jaz pojdem pa nekam drugam!“ zakliče ta.

France postane in gleda Lojzeta. Ko ta pride do njega, se skloni Francetu na uho in reče: „V gozd pojdem.“ France je bil takoj voljan iti. Obrneta se torej na stransko stezo in kmalu sta bila v gozdu. Ko se ustavita, reče France:

„Ah, kaj bi hodila po gozdu. Tukaj bova ležala, in ko bo štiri ura popoldne, pojdeva domov, pa ne bo nihče vedel, kje sva bila.“

„Saj res,“ pritegne ta Francetu in leže.

Poglejmo si natančneje Franceta in Lojzeta. France je bil majhen, bledega obličja in dolgih las. Bil je lenuh prve vrste. Lojze pa je bil suh in dolg. Lojze se je, žalibog, že v rani mladosti navadil piti strup — žganje.

II.

Popoldne prideta domov. Ko stopi France v sobo, vidi objokano mater sedeti na stolu.

„France, povej mi, kje si hodil? Nič ni treba tajiti!“ reče mati. Ta se ustraši in zajeclja:

„Kobetov Lojze me je zavedel.“

Mati hoče poseči po palico, a France hitro odpre vrata in se spusti v tek po vasi. Na koncu vasi se obrne na stransko stezo in kmalu je bil kraj potoka.

Mati sede obupana na stol. Kaj je hotela? Zasluži komaj toliko, da imata za silo. France je pa lenuh. Toda dobro, da mati vsaj toliko zasluži, da ji ni treba jemati na posodo in da ostane hišica brez dolga. A kaj bo s Francetom? Zakrila si je obraz z rokami in jokala dolgo, dolgo...

III.

Čez 10 let. France je dorastel v 20letnega mladeniča. Mati mu je zapustila hišo. Njega pa, namesto da bi delal, so videli dan na dan pri

¹ Učencem V. razreda ljudske šole v Ribnici.

vaškem krčmarju, kjer je pil na kredo. Samo časih je šel domov. Kar nekega dne zaropota boben pred njegovo hišo. Krčmar ga je tožil za 220 kron. Tako ni imel France več svoje strehe. Delal tudi sedaj ni nič. Na krčmarja je bil jezen, češ, da mu je po krivici prodal hišo. Nekega večera gre h krčmarjevemu skednju, prime škupnik in seže v žep po žveplenko. S tresočo roko prime škupnik, ga užge, porine pod deske in zbeži.

(Konec.)

ENGELBERT GANGL:

Fantje od fare.

(Dalje.)

Ljubomil.

Ljubomil je bil sin bogatega trgovca, ki je imel v mestu veliko prodajalnico, v žepu pa obilo denarja. Oče je pošiljal Ljubomila v ljudsko šolo, čeprav bi ga dal lahko doma učiti, kakor to delajo nekateri bogati ljudje. Ljubomilov oče pa je bil mnenja, da je za dečka koristneje, če se uči z drugimi otroki vred, da se navadi občevanja z njimi in da se ne prevzame že v mladih letih, češ, bogat sem in zato sem več nego vi, ubožnih staršev otroci!

Ob počitnicah je zahajal Ljubomil s svojo materjo na kmete, da se okrepi in učvrsti v vedrem, zdravem zraku, ki veje nad poljem, gozdovi in travniki tamkaj zunaj v prijazni vasici.

Kmetiški otroci so v početku gledali Ljubomila samo oddaleč: izza plota, izza vogla ga je gledalo ljubko otroško oko, boječ se stopiti v njegovo bližino, ker je bil videti tako gosposki!

Ta strah je bil neopravičen. Ljubomil je vabil kmetiške otroke k sebi, jim ponujal svoje igrače, se igral in zabaval z njimi. In v isti meri, kakor je minevala plašljivost, se je dvigala zaupnost, in glej: v malo dneh so si bili prijatelji! Od Ljubomila se niso naučili samo igranja, ampak tudi lepih besed, snage in lepega vedenja — vsa vas je bila vesela dobrih otrok.

Ljubomila in njegovo mater je oče večkrat prišel obiskat, a nikoli ni prišel praznih rok. Kar pa je prinesel s seboj, ni bilo namenjeno samo Ljubomilu, temveč je moral deček razdeliti tudi med svoje mlade znanke in znanke. Tako je bil za ves mladi vaški svet vesel praznik, kadar je prišel Ljubomilov oče,

A veseli čas počitnic je kmalu minil, in bilo se je treba posloviti. Vsi so bili žalostni. Ostal pa je v srcu blag spomin, ostalo je upanje na veselo, veselo snidenje.